

opusdei.org

Smirena pažljivost: Duhovna djela milosrđa

Duhovna djela milosrđa nastoje
skrbiti o mnoštvu različitih
načina na koje ljudsko srce
osjeća glad i žeđ, golotinju i
bespomoćnost, bolest i
zarobljeništvo: vrste duhovnog
siromaštva od kojih svi patimo.

6.03.2017.

Crkva posjeduje mudrost dobre
majke koja zna što njezinoj djeci
treba kako bi rasla zdrava i snažna u

duhu i tijelu. Kroz djela milosrđa poziva nas da nastavimo ponovno otkrivati da nama bliski muškarci i žene trebaju njegu za tijelo i dušu, te da je Bog svakoga od nas učinio odgovornima za njih. „Objekt milosrđa cjelokupni je ljudski život: kao 'tijelo' gladije i žeđa, potrebit je skloništa i odjeće, a također i da primi dostojanstven ukop – nešto što nitko od nas, ma koliko bio bogat, ne može učiniti za sebe... I naš život, kao 'duh' potrebit je obrazovanja, ispravljanja, ohrabrenja i utjehe. Trebamo druge da nas savjetuju, da nam opraštaju, da nas podnose i da mole za nas.“**[1]**

Duhovna djela milosrđa nastoje skrbiti o mnoštvu različitih načina na koje ljudsko srce osjeća glad i žeđ, golotinju i bespomoćnost, bolest i zarobljeničtvo: vrste duhovnog siromaštva od kojih svi patimo i koje također možemo primjetiti, osim ako nismo usnuli, i u onima oko nas.**[2]**

Usprkos težini koju nosimo na vlastitim ramenima, Bog očekuje da naša srca budu dirnuta kao što je i njegovo i da ne budemo neosjetljivi na potrebe drugih ljudi. „Pored tolike sebičnosti, tolike ravnodušnosti – svatko o svom poslu! – prisjećam se onih drvenih magarčića na jednom stolu, snažnih, krupnih, kako koračaju... Jedan je izgubio nogu, ali je išao naprijed jer se oslanjao na druge.“[3]

Svakodnevna milost

Sveti Josemaría jednom je govorio o svojem radosnom iskustvu kršćanske velikodušnosti koje se potvrđivalo tijekom godina: „Poznajem tisuće primjera studenata . . . koji su odbili graditi svoje male privatne svjetove. Oni se daju drugima kroz svoj profesionalni rad kojeg nastoje obavljati ljudski savršeno, kroz obrazovne projekte, kroz društveni i dobrotvorni rad, u

duhu mladosti i vedrine.“[4] Gdjegod su kršćani koji se smatraju „obilježeni ovom zadaćom donošenja svjetla, blagoslova, oživljenja, podizanja, ozdravljenja i oslobođenja, počinjemo primjećivati medicinske sestre s dušom, učitelje s dušom, političare s dušom, ljude koji su duboko u svojoj nutrini odabrali biti s drugima i za druge. Ali jednom kada odvojimo svoj posao od svog privatnog života, sve postaje sivo i stalno ćemo tražiti priznanja te nastojati oko svojih potreba.“[5] „Mi, muškarci i žene, smo isto tako i djeca Božja i ne možemo misliti da se život sastoji od izgradnje briljantnog životopisa ili besprijekorne karijere.“[6] Prirodno je sanjati o horizontima koji nam se otvaraju u našem radu. Ali ako ne želimo da ti snovi budu puka obmana, *ispraznost nad ispraznošću*, [7] oni moraju biti nadahnuti strašću za prosvijetljenjem ljudskih umova,

ublažavanjem napetosti i tješanjem
srdaca.

Na ovaj ili onaj način svatko od nas
utječe na društvo i javno mnijenje,
ne samo pisci, učitelji ili medijski
profesionalci. Svatko od nas može
mного učiniti za „neuka poučiti,“
„dvoumna savjetovati,“ te „grješnika
prekoriti.“ Možemo pomoći onima
koji su nesvjesne žrtve površnosti ili
ideologije; one koji žedaju za
znanjem, koji teže piti iz fontane
ljudske i božanske mudrosti; one koji
ne poznaju Krista, koji „nisu vidjeli
ljepotu njegovog lica niti spoznali
koliko je njegov nauk prekrasan.“**[8]**
Ovo uključuje naš napor da duboko
razmišljamo o vjeri kako bi drugima
mogli pomoći spoznati veličanstvo
istine; naša spremnost za
zakomplicirati si život organizacijom
sredstava formacije u najrazličitijim
situacijama; naša želja za
oblikovanjem naše profesije ili posla
na kršćanski način, čisteći je od

zloupotreba i proširujući obzore; zanimanje s kojim učitelj pomaže svojim učenicima rasti; način na koji nudimo naše iskustvo onima koji tek započinju u svojoj karijeri; naša spremnost na pomaganje ili savjetovanje kolega suočenih s poteškoćama; podrška koju dajemo mladima koji nisu sigurni mogu li zasnovati obitelj zbog neizvjesne radne situacije; nesebičnost i hrabrost sadržana u „ispravljanju zalutalih.“

Svi ovi kao i drugi stavovi koji idu mnogo dalje od golog minimuma kojeg zahtijeva etika primjeri su *svakodnevnog milosrđa* kojeg Bog traži od običnih kršćana. Iako je uvijek dobro podupirati posebne projekte kada možemo, naše prirodno područje za vršiti milosrđe jest unutar naših dnevnih poslova iz želje da budemo od pomoći. Što još mogu učiniti? Koga još mogu uključiti? Sve ovo jest milosrđe na

djelu, bez rasporeda i bez računice. Kako je papa Franjo rekao, trebamo „dinamično milosrđe, ne kao imenicu s određenim i ograničenim značenjem, niti kao pridjev koji daje malo boje životu, već više kao glagol: 'iskazati milosrđe' i 'primiti milosrđe' [*miseri cordiar* i *ser misericordidos*].“[9]

Pokrivati slabosti drugih

Ovaj dvostruki glagol – „iskazati milosrđe“ i „primiti milosrđe“ – odražava blaženstvo koje najbolje izražava ovu jubilarnu godinu: *blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe*. [10] Milosrđe će naći svoj dom u ovim ljudima jer iskazujući ga, primit će ga s visine. Kako je Shakespeare tako rječito rekao:

Milosrđe po biti nije prisiljavanje;

Rominja ono kao što na tle

Rominja blaga kišica s nebesa,

I dvostruki je ono blagoslov;

Blagoslov i za onog koji daje,

I onog koji prima...[11]

Milosrdnima, stoga, naš Gospodin obećava ne samo oprostjenje i razumijevanje na kraju njihovih života, već i velikodušnu mjeru darova – *stostruko*[12] – u ovom životu. Oni koji su milosrdni izraženije primjećuju kako im Bog oprašta i razumije ih, i stoga su zauzvrat radosni moći oprostiti drugima i razumjeti ih, čak i kada je to bolno. Također i doživljavaju radost gledanja kako drugi po njima bivaju „zaraženi“ Božjim milosrđem. *Jer lûdo Božje mudrije je od ljudi i slabo Božje jače je od ljudi.*[13] Kada zlo utapamo u obilju dobra; kada ne dopuštamo da tvrdokornost drugih ljudi otvrdne naša srca i kada na hladnoću ne reagiramo hladnoćom; kada se suzdržavamo od toga da ljude oko sebe tjeramo da pate zbog

naših poteškoća; kada nastojimo prevladati vlastitu osjetljivost i sebeljublje, tada vodimo „Božje bitke . . . Nemamo izbora osim ozbiljno shvatiti ovaj rat mira ako zaista želimo postići nutarnji mir i Božji spokoj za Crkvu i duše.“**[14]**

Još jedno od duhovnih djela milosrđa jest „strpljivo podnositi nedostatke drugih.“ To zahtijeva mnogo više od pukog ne ukazivanja na osobu, ne upirati prst u njih. Iskazivanje milosrđa znači pokrivati slabosti drugih, kako su dobri sinovi Noini učinili,**[15]** čak i kada primjećujemo „miris“ njihovih nedostataka dok tako postupamo. Milosrđe iz daljine nije milosrđe. „Miris ovaca“**[16]** (budući da smo svi u Crkvi i *ovce i pastir***[17]**) često nije ugodan; ali naše izlaganje njemu jest žrtva koja, ako se čini bez buke, bez da ju se primjeti, ima aromu Bogu vrlo ugodnu – *bonus odor Christi*.**[18]** *Ti, naprotiv, kad postiš, pomaži glavu i*

umij lice da ne zapaze ljudi kako postiš, nego Otac tvoj, koji je u skrovitosti. [19]

Milosrđe preokreće čestu sklonost da budemo zahtjevni prema drugima, a popustljivi prema samima sebi. Često tada otkrivamo da ono što smo smatrali kao nedostatak je samo etiketa koji smo naljepili drugoj osobi, možda zbog nekog izoliranog događaja ili stečenog prvog dojma: „brzopleti sud.“ To nas je spriječilo da ih vidimo onakvima kakvi jesu jer smo mogli vidjeti samo negativan vid, s jednom značajkom prenapuhanom preko mjere iz našeg sebeljublja. Božje milosrđe pomaže nam izbjeći takve teške sudove i, ako smo – možda podsvjesno – tako postupili, promijeniti ih. Tertulijanova mudra izreka ovdje vrlo dobro pristaje: „*desinunt odisse qui desinunt ignorare* – kada ljudi prestanu biti neuki, prestaju i mrziti.“ [20]

Izazov svakodnevnog milosrđa jest, dakle, bolje upoznati ljude oko nas i izbjegavati formiranje predrasuda o njima: roditeljima, djeci, braći i sestrama, susjedima, kolegama... Štoviše, kada nekoga razumijemo, od njih ne odustajemo već im pomažemo rasti. S druge strane, ako smo opsjednuti manama drugih, naš stav stvara napetosti i hladnoću koja ne će pomoći iznijeti ono najbolje u njima. Svi naši odnosi s drugim ljudima, posebice s obitelji, moraju biti "pastirstvo" u milosrđu. Svatko od nas našom ljubavlju i brigom ostavlja trag u životima drugih."**[21]**

Milosrđe je također potrebno za reagirati bez ogorčenosti kada se ljudi prema nama ponašaju loše ili nepravedno. Nije lako ljubiti dok se prima teške udarce ili suočava s ravnodušnošću, ali *ako pozdravljate samo braću, što osobito činite? Zar to isto ne čine i pogani?***[22]** Kršćansko okruženje karakterizirano je ne samo

uzajamnim razumijevanjem, već i spremnošću da se traži uzajamno oprosteno kada pogriješimo ili nam drugi učine nešto nažao. Iskrena spremnost za „oprostiti uvrjede“ jedini je način za razbiti krugove nerazumijevanja koji se mogu razviti oko nas i koji su gotovo uvijek posljedica međusobnog nepoznavanja. Ovdje se ne radi o idealizmu ili naivnosti, odbijanju primjetiti ikakve zločestoće ili cinizma u svijetu. Radije, to *sila je Božja*, [23] nježan povjetarac sposoban srušiti najčvršće građevine.

Poslani utješiti

Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, Otac milosrđa i Bog svake utjehe! On nas tješi u svakoj našoj nevolji da bismo i mi sve koji su u nevolji mogli tješiti onom utjehom kojom nas same tješi Bog. [24] Kršćani pate kao i svi ostali, a ponekad i više od toga, zbog

nerazumijevanja ili poteškoća koje proizlaze iz njihove vjernosti Bogu. **[25]** Istovremeno su njihove patnje lakše jer ih tješi njihov Otac. „To je tvoje uporište, tvoja luka u koju trebaš baciti sidro, ma koliko god bilo uzburkano more ovoga života. Tako ćeš naći radost, snagu, optimizam, pobjedu!“ **[26]** Utjeha dana od Boga omogućava nam utješiti druge; on nas je poslao u svijet pružiti utjehu, „jer naša bezgranična tuga može biti izliječena samo bezgraničnom ljubavlju.“ **[27]**

Za moći „utješiti ožalošćene“ trebamo naučiti čitati potrebe drugih ljudi. Neki su tužni jer osjećaju „gorčinu koja proizlazi iz usamljenosti ili ravnodušnosti.“ **[28]** Drugi, zato jer su pod velikim pritiskom i potrebni odmora. U tom slučaju možemo nastojati približiti im se i katkad ih uistinu naučiti kako se odmoriti jer tu vještinu nisu nikada razvili. Dobro dijete Božje

nastoji kopirati diskretan rad istinskog Utješitelja, Duha Svetoga, „Tješitelju tako blag, ti nebeski goste drag, pun miline hlade tih.“**[29]**

Nastojimo paziti ljude tako da oni ne primjete da im pomažemo, nikada ne odajući dojam da ih primamo „u audijenciju“ ili da njima

„upravljamo“. „Govorimo o stavu prema životu koji životu prilazi sa smirenom pažljivošću sposobnom u potpunosti biti prema nekome prisutna ne razmišljajući o tome što dolazi slijedeće, koji svaki trenutak prihvaća kao dar od Boga kojeg treba živjeti u potpunosti.“**[30]** Dijete Božje prolazi kroz život sa dubokim uvjerenjem da je „svaka osoba vrijedna našeg sebedarja.“**[31]**

Osmijeh, naša spremnost da budemo od pomoći, iskreno zanimanje za druge ljude, uključujući one koje možda ni ne poznajemo, mogu im promijeniti dan, a katkada i život.

Sa svima, ljudima koje poznajemo i onima koje ne poznajemo, naša milost pronalazi kanal, „široki, glatko ploveći tok“**[32]** u našoj molitvi.

„Zagovarati, iskati nešto u prilog drugoga, poslije Abrahama, vlastito je srcu koje je u suglasju s Božjim milosrđem,“**[33]** te nas Crkva potiče da „molimo za žive i mrtve.“ Jedna od naših radosti u nebu bit će spoznaja koliko dobra je učinjeno tolikim ljudima putem kratke molitve prikazane usred gustog prometa ili u javnom prijevozu, ponekad možda kao milosrdan odgovor na neljubazno ponašanje; ili nada koju je Bog po našem zagovoru potaknuo u nekome tko je iz nekog razloga patio; ili utjeha koju su primili mrtvi i živi kroz naše sjećanje na njih na misi, unoseći ih u Isusovu molitvu Ocu, u Duhu Svetome.

Završavamo naše kratko razmatranje djela milosrđa, koja su zapravo „bezgranična, ali svako nosi žig

određenog lica, osobne povijesti. Mnogo su više od popisa sedam tjelesnih i sedam duhovnih djela milosrđa. Ti popisi su poput sirovog materijala – materijala samoga života – koji se, obrađivan i oblikovan rukama milosrđa, pretvara u pojedinačno umjetničko djelo. Svako se djelo umožava poput kruha u košarama. Svako daje obilat rast poput gorušičinog zrna.“[34]

[1] Papa Franjo, treće razmatranje za Jubilej svećenika, 2. lipnja 2016.

[2] *Kompendij Katekizma Katoličke Crkve* navodi ih kao: dvoumna savjetovati, neuka poučiti, grješnika prekoriti, žalosna utješiti, prijestupe oprostiti, nepravdu strpljivo podnositi, za žive i mrtve moliti (Dodatak B: Formule katoličkog nauka).

[3] Sv. Josemaría, *Kovačnica*, br. 563.

[4] Sv. Josemaría, *Razgovori*, br. 75.

[5] Papa Franjo, *Evangelii Gaudium*, 24. studenog 2013., br. 273.

[6] Sv. Josemaría, *Prijatelji Božji*, br. 76.

[7] *Prop* 1, 2.

[8] Sv. Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 179.

[9] Papa Franjo, prvo razmatranje za Jubilej svećenika, 2. lipnja 2016.

[10] *Mt* 5, 7.

[11] *Mletački trgovac*, čin 4., scena 1. Citiran od pape Franje u njegovoj Poruci za 50. Svjetski dan komunikacije, 24. siječnja 2016.

[12] *Mt* 19, 29.

[13] *1 Kor* 1, 25.

[14] Sv. Josemaría, bilješke napravljene tijekom razmatranja, veljača 1972., citirane u španjolskom povijesno-kritičkom izdanju *Susreta s Kristom*, 2013, br. 8d.

[15] Usp. *Pos* 9, 22-23.

[16] Papa Franjo, Homilija, 28. ožujka 2013.

[17] Usp. Javier Eschevarría, Pismo, 1. kolovoza 2007.

[18] Usp. *2 Kor* 2, 15.

[19] *Mt* 6, 17-18.

[20] Tertulijan, *Ad Nationes* 1, 1. Sv. Augustin također ovo komentira, *In Evangelium Ioannis Tractatus*, br. 89-90.

[21] Papa Franjo, *Amoris Laetitia*, 19. ožujka 2016., br. 322.

[22] *Mt* 5, 47.

[23] *1 Kor 1, 18.*

[24] *2 Kor 1, 3-4.*

[25] Psalmi često iskazuju ovu teškoću vjernika. Usp. npr. Ps 42(41): 10-12; 44(43):10-26; 73(72)

[26] Sv. Josemaría, *Križni put*, sedma postaja, br. 2.

[27] Papa Franjo, *Evangelii Gaudium*, br. 265.

[28] Sv. Josemaría, Govor na otvorenju centra ELIS, 21. studenog 1965.

[29] Zaziv mise za Pedeseticu, *Veni Sancte Spiritus*.

[30] Papa Franjo, *Laudato si'*, 24. svibnja 2015, br. 226.

[31] Papa Franjo, *Evangelii Gaudium*, br. 274.

[32] Sv. Josemaría, *Prijatelji Božji*, br. 306.

[33] *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 2635.

[34] Papa Franjo, treće razmatranje za Jubilej svećenika, 2. lipnja 2016. Usp. *Mt* 13, 31-32 i 14, 19-20.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/smirena-pazljivost-
duhovna-djela-milosrda/](https://opusdei.org/hr-hr/article/smirena-pazljivost-duhovna-djela-milosrda/) (2.04.2025.)